

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/216/2022
Identifikačné číslo spisu:	7215227705
Dátum vydania rozhodnutia:	28.03.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7215227705.4

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Čima a sudkýň JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Jany Zemkovej, PhD., v spore žalobkyne COMPCAR s. r. o., so sídlom v Prešove, Slovenská 65, IČO: 31 706 843, zastúpenej JUDr. Marekom Tkáčom, advokátom v Lipanoch, Námestie Sv. Martina 39, proti žalovanému Mesto Košice, so sídlom v Košiciach, Trieda SNP 48/A, IČO: 00 691 135, zastúpenému splnomocnenkyňou Advokátska kancelária JUDr. Ján Tokár, spol. s r. o., so sídlom v Košiciach, Werferova 1, IČO: 36 721 981, o žalobe na obnovu konania 18C/154/2012, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20C/591/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 15. mája 2019 sp. zn. 11Co/114/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/591/2015-172 z 24. novembra 2017 povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C/154/2012; vyslovil, že žalobkyňa má právo na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. V odôvodnení poukázal na dôvod žaloby na povolenie obnovy konania, ktorý žalobkyňa uplatnila v zmysle § 397 písm. d/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a to z dôvodu vydaného rozsudku Európskym súdom pre ľudské práva z 9. júna 2015 vo veci COMPCAR s. r. o. proti Slovenskej republike, ktorý konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (uverejneného oznámením FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“) kasačným rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/1/2011 z 30. apríla 2012. Po preskúmaní zákonných podmienok pre povolenie obnovy konania súd prvej inštancie konštatoval, že podmienky prípustnosti obnovy konania, týkajúce sa oprávneného subjektu a včasnosti podania boli splnené. Vzhľadom na žalobkyňou uplatnený dôvod obnovy konania v zmysle § 397 písm. d/ CSP v spojení s § 470 ods. 1 CSP, následne skúmal, či boli splnené aj ďalšie podmienky prípustnosti obnovy konania, a to existencia rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a posúdenie, či závažné dôsledky porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadosťučinením. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba na

obnovu konania v danom prípade je prípustná a dôvodná, keďže Európsky súd pre ľudské práva rozhodol, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody strany - žalobkyne, ktorá podmienka bola nepochybne splnená. Za splnenú vyhodnotil tiež podmienku týkajúcu sa posúdenia, či závažné dôsledky porušenia žalobkyninho práva neboli odstránené priznaným spravodlivým zadost'účením v sume 7 500 eur, prihliadajúc vo svojich úvahách pri tomto posúdení predovšetkým na predmet konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C/154/2012, ktorým bolo určenie vlastníckeho práva k pozemkom zapísaným na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX k. ú. D. E., ako aj na skutočnosť, že rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva zostávajúca časť sťažnosti sťažovateľa o spravodlivú satisfakciu bola zamietnutá. Na záver podotkol, že nevyhodnocoval, či povolenie obnovy konania môže privodiť pre žalobkyňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci alebo nie, nakoľko skúmanie takejto podmienky v zmysle novo koncipovaného ustanovenia § 397 písm. d/ CSP je irelevantné.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 15. mája 2019 sp. zn. 11Co/114/2018 napadnutý rozsudok vo výroku, ktorým súd povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C 154/2012 potvrdil; zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania.

4. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, uvedeným súdom prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti, reagujúc na odvolacie dôvody žalovaného uviedol, že skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného nič nemenia na vecnej správnosti napadnutého rozsudku a nespochybňujú správnosť skutkových zistení, ani právnych záverov, na ktorých je preskúmané rozhodnutie založené. Konštatoval, že žalované v podanom odvolaní v podstatnej časti opakovalo námietky, ktoré uvádzalo už v konaní pred súdom prvej inštancie a s ktorými sa súd správne a v súlade so zákonom vysporiadal. V tomto kontexte dodal, že výhrady žalovaného týkajúce sa spochybňovania správnosti posúdenia zákonných podmienok prípustnosti obnovy konania v zmysle ustanovenia § 397 písm. d/ CSP a interpretácie rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva súdom prvej inštancie, nepovažoval za opodstatnené. Pri rozhodovaní o žalobe na obnovu konania na základe vydaného rozsudku Európskym súdom pre ľudské práva, je dôležité porovnanie obsahu ľudského práva a základnej slobody, ktorých porušenie Európsky súd pre ľudské práva konštatoval, a obsahu práva alebo oprávneného záujmu, o ochranu ktorých účastník (strana sporu) žiadal v občianskom súdnom konaní. Navrátenie do stavu, ktorý existoval pred porušením Dohovoru, môže podľa okolností vyžadovať zrušenie zákona či právoplatného súdneho alebo iného rozhodnutia. V prípade porušenia hmotných práv zaručených Dohovorom je obnova konania aktuálna, ak negatívne dôsledky spôsobené sporným vnútroštátnym rozhodnutím nie sú dostatočne napravené priznaným spravodlivým zadost'účením a nemôžu byť odstránené inak ako obnovou konania. Účelom obnoveného konania je v tomto prípade dosiahnutie pokiaľ možno takého stavu, ktorý by tu existoval, keby k porušeniu Dohovoru nedošlo. Z hľadiska odôvodnenosti žaloby na obnovu konania je teda nepochybne relevantná závažnosť zisteného porušenia a existencia príčinnej súvislosti medzi ním a konečným rozhodnutím vo veci. Žaloba na obnovu konania podľa § 397 písm. d/ CSP je osobitým prostriedkom procesnej nápravy sui generis, kedy následky porušenia Dohovoru nemožno odčiniť len priznaním spravodlivého zadost'účinenia a vykonaním rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva si vyžaduje „znovuotvorenie“ vnútroštátneho procesu. Odvolací súd teda uzavrel, že v danej veci rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva priznaná náhrada nemajetkovej ujmy nekompenzuje stratu vlastníckeho práva žalobkyne garantovaného Ústavou (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ďalej len „Ústava“) a nemožno ju stotožňovať s majetkovým nárokom (ujmou), ktorý je predmetom konania vedeného na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 18C/154/2012. Náprava zisteného porušenia práv vyplývajúcich z Dohovoru si vyžaduje znovuotvorenie procesu žalobkyne a obnovu konania vo veci. Napokon vyslovil, že žalované nedôvodne argumentovalo tiež námietkou týkajúcou sa posúdenia, že výsledok obnoveného konania nemôže pre žalobkyňu privodiť priaznivejšie rozhodnutie v jej prospech. Zdôraznil, že pri rozhodovaní o povolaní obnovy konania z dôvodov vyplývajúcich z § 397 písm. d/ CSP, nie je potrebné (a ani logické), vzhľadom na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vyslovujúci porušenie Dohovoru rozhodnutím súdu, posudzovať odôvodnenosť žaloby aj posúdením týchto dôvodov, resp. podmienok podľa § 397 písm. a/ a b/ CSP, ktorú

argumentáciu správne odmietol aj súd prvej inštancie, ak nevyhodnocoval, či povolenie obnovy konania môže privodiť pre žalobkyňu priaznivejšie rozhodnutie vo veci alebo nie. Napadnuté rozhodnutie vo výroku o povolení obnovy konania ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 CSP; výrok o trovách konania zrušil v súlade s ustanoveniami § 416 v spojení s § 417 ods. 3 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu čo do potvrdzujúceho výroku podalo žalované (ďalej tiež len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovalo z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to ohľadom právneho posúdenia, či je možné pripustiť obnovu konania v zmysle ustanovenia § 397 písm. d/ CSP v prípade, že Európsky súd pre ľudské práva vyslovil záver, že k porušeniu práva sťažovateľa došlo a zároveň priznal za toto porušenie zadostučinenie, pričom však v rozhodnutí nekonštatoval, že by závažné dôsledky takéto porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadostučinením sťažovateľovi (i); za situácie, že rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva bolo sťažovateľovi priznané spravodlivé zadostučinenie, či je prípustné povoliť obnovu konania, a to na základe vlastnej úvahy súdu (ii). Dovolateľ nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu o naplnení prípustnosti podmienky pre povolenie obnovy konania v situácii, ak rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva bolo žalobkyni priznané spravodlivé zadostučinenie. V tomto kontexte namietal nesprávnu interpretáciu uvedeného rozsudku z dôvodu, že Európsky súd pre ľudské práva síce dospel v rozsudku k záveru, že rozhodnutím najvyššieho súdu bol porušený článok 6 Dohovoru, ale na druhej strane ani vo výroku, ani v odôvodnení rozhodnutia nedospel k záveru, že dôsledky tohto porušenia nie sú odstránené priznaným finančným zadostučinením. Podľa dovolateľa odvolací súd rozhodol arbitrárne (svojvoľne), keď vyslovil záver o tom, že suma odškodnenia priznaná a zdôvodnená Európskym súdom pre ľudské práva vo výške 7 500 eur je pre tento prípad nedostatočná; pričom z odôvodnenia rozsudku nie sú zrejmé myšlienkové pochody a kroky, ktoré viedli odvolací súd k potvrdeniu tohto záveru vyplývajúceho z rozhodnutia súdu prvej inštancie. Zdôraznil, že zásadu nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia je možné narušiť len „mimoriadne a výnimočne“ (I. ÚS 128/2010). Takýmto povoleným prípadom prelomenia uvedenej zásady je síce aj obnova konania, ale vzhľadom k tomu, že sa jedná o zásah do princípu právnej istoty, je namieste skôr reštriktívna aplikácia príslušných ustanovení zákona pri výklade prípustnosti povolenia obnovy konania. Práve preto sú kladené aj vyššie nároky na odôvodnenie prípadného rozhodnutia o povolaní obnovy konania. Podľa názoru dovolateľa, pokiaľ bolo Európskym súdom pre ľudské práva priznaných z požadovaných 50 000 eur len 7 500 eur za ujmu, o ktorej sa rozhodovalo na podklade sťažnosti, je neudržateľné, aby vnútroštátne súdy túto sumu považovali za nedostatočnú, iba na základe vlastnej úvahy súdu. Zároveň dovolateľ zdôraznil, že v posudzovanom prípade ani nie je možné prijať záver o tom, že zistené porušenie zo strany Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré spočívalo rýdzo v procesných pochybeniach je takej závažnosti, ktoré by vrhlo vážne pochybnosti na výsledok vnútroštátneho konania, ktoré bolo predmetom sťažnosti. Európsky súd pre ľudské práva konštatoval porušenie práv sťažovateľa z dôvodu, že zrušenie právoplatného rozhodnutia podaním mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora považoval nesúladne s Dohovorom. Je potrebné však zohľadniť skutočnosť, že najvyšší súd rozhodoval v danom čase podľa platných procesných predpisov, pričom procesný postup bol posudzovaný Európskym súdom pre ľudské práva až následne. Navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Samostatným podaním z 24. októbra 2019 dovolateľ predložil návrh na odklad právoplatnosti napadnutého rozhodnutia z dôvodu obavy bezprostrednej ujmy, ktorá mu hrozí tým, že žalobkyňa chce zvrátiť platný právny stav, týkajúci sa zápisu vlastníckych práv k sporným nehnuteľnostiam.

7. Žalobkyňa sa vo vyjadrení k dovolaniu plne stotožnila o závermi odvolacieho súdu. Podľa jej názoru dovolateľom nastolené právne otázky, nie sú otázkami zásadného významu, sú iba všeobecnými otázkami, pričom zároveň sú otázkami, ktoré vyvolávajú ďalšie otázky, resp. potrebu bližšieho výkladu. Ide o priveľmi široké vymedzenie predmetu prípadného prieskumu súdu v civilnom sporovom konaní. Podotkla, že žalované v dovolaní neuviedlo, aké právne posúdenie veci pokladá za nesprávne a neuviedlo, v čom má spočívať nesprávnosť tohto právneho posúdenia tak, ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP. Podané dovolanie považovala preto za „ďalšie odvolanie“. Nesúhlasila s

názorom žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne, resp. neodôvodnené. Navrhla dovolanie, ako aj návrh na odklad právoplatnosti rozsudku zamietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením z 27. januára 2022 sp. zn. 6Cdo/35/2020 rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 15. mája 2019, sp. zn. 11Co/114/2018 v potvrdzujúcom výroku zrušil a v rozsahu zrušenia mu vec vrátil na ďalšie konanie. Na základe ústavnej sťažnosti žalobkyne Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom č. k. IV. ÚS 438/2022-72 z 24. novembra 2022 vyslovil, že uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/35/2020 z 27. januára 2022 boli porušené základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru; uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uložil najvyššiemu súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 616,38 eur; vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Ústavný súd v odôvodnení uviedol, že pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať či domýšľať alebo z neho vyvodiť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú. Nepochybne dovolateľ v dovolaní vzniesol námietku nedostatočnosti odôvodnenia odvolacieho súdu k záveru o tom, že náhrada nemajetkovej ujmy nekompenzuje stratu vlastníckeho práva sťažovateľky. Túto však vzniesol v rámci druhej právnej otázky predostretej v súvislosti s predmetným právnym záverom krajského súdu, ktorý považoval za nesprávne právne posúdenie, pričom zároveň bližšie ozrejmil, v čom nesprávnosť právneho posúdenia spočívala. Námietka nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu bola všeobecnou námietkou, ktorú dovolateľ bližšie nerozvádza ani nekonkretizoval, preto považoval za prekvapivé konštatovanie najvyššieho súdu, ktorý z obsahu dovolania vyvodil vadu zmätočnosti, ktorú dovolateľ odôvodnil absenciou náležitého vysporiadania sa s uplatnenými odvolacími námietkami dovolateľa, týkajúcimi sa posúdenia dôvodnosti podanej žaloby o povolenie obnovy konania podľa ustanovenia § 397 písm. d/ CSP. Ústavný súd sa stotožnil s argumentom sťažovateľa, že dovolateľ skutočnosť, že súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s námietkami žalovaného, v dovolaní vôbec neuviedol. Konštatoval, že postupom najvyššieho súdu došlo pri posudzovaní dovolacieho dôvodu dovolateľa ku konaniu v rozpore s ustanovením § 440 CSP, ako aj v rozpore s čl. 2 ods. 2 Ústavy. Ústavný súd sa z už identifikovaného dôvodu nezaoberal vecnými námietkami, týkajúcimi sa právneho posúdenia splnenia podmienok prípustnosti žaloby na obnovu konania vznesenými v ústavnej sťažnosti.

9. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu v náleze z 24. novembra 2022 sp. zn. IV. ÚS 438/2022 v súlade s ustanovením § 134 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, postupom v súlade s § 438 v spojení s § 219 ods. 3 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je prípustné, ale nedôvodné.

10. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

11. V súvislosti s posúdením návrhu na odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 2 CSP, najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu, preto v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Povolenie obnovy konania vo veci samo osebe nepredstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa pre vyhovieť návrhu na odklad právoplatnosti.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo

domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

13. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

14. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

15. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

17. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá dovolacím súdom ešte nebola riešená. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil, ak s právnym posúdením veci odvolacím súdom dovolateľ nesúhlasí. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Zároveň platí, že nastolená právna otázka, ktorá nebola doposiaľ vyriešená dovolacím súdom, musí byť rozhodujúca (kľúčová) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, a ani akademické otázky, ktoré nemajú vôbec súvis s rozhodovaným sporom.

18. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

19. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a

aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

20. V rámci dovolacieho prieskumu prípustnosti dovolania z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, dovolací súd dospel k záveru, že otázky vymedzené dovolateľom, týkajúce sa posúdenia možnosti pripustenia povolenia obnovy konania podľa § 397 písm. d/ CSP aj za situácie, že Európsky súd pre ľudské práva vyslovil záver, že k porušeniu práva sťažovateľa došlo a zároveň priznal za toto porušenie zadost'účinenie, pričom však v rozhodnutí nekonštatoval, že by závažné dôsledky takéto porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadost'účením sťažovateľovi (i); ak rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva bolo sťažovateľovi priznané spravodlivé zadost'účinenie, či je prípustné povoliť obnovu konania, a to na základe vlastnej úvahy súdu (ii); sú právnymi otázkami, lebo posúdenie, či v žalobe na obnovu konania uvádzané skutočnosti napĺňajú znaky niektorého z dôvodov obnovy konania v zmysle § 397 CSP, je v konaní o žalobe na obnovu konania právnym posúdením (R 54/2012 per analogiam).

21. Vzhľadom k tomu, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu doposiaľ otázka posudzovania prípustnosti dôvodu povolenia obnovy konania podľa ustanovenia § 397 písm. d/ CSP nebola vyriešená, dovolací súd po konštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. právneho posúdenia vymedzených právnych otázok.

22. Podľa § 397 písm. d/ CSP proti právoplatnému rozsudku je prípustná žaloba na obnovu konania, ak Európsky súd pre ľudské práva rozhodol alebo dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody strany a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadost'účením.

23. Žaloba na obnovu konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý smeruje proti právoplatným rozhodnutiam súdu. Žalobou na obnovu konania možno napadnúť právoplatný rozsudok, právoplatné uznesenie, ktorým bol schválený zmier, ako aj právoplatný platobný rozkaz, pokiaľ sú splnené podmienky prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku.

24. Európsky súd pre ľudské práva rozsudkom z 9. júna 2015 vo veci COMPCAR s. r.o. proti Slovensku (sťažnosť č. 25132/13), rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 Dohovoru tým, že Slovenská republika v konaní a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/1/2011 z 30. apríla 2012 porušila právo žalovaného (v tomto konaní žalobkyne) na spravodlivé konanie pred súdom zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru, lebo kasačné rozhodnutie bolo nezlučiteľné s princípom právnej istoty. V súlade s čl. 41 Dohovoru priznal sťažovateľovi (v tomto konaní žalobkyni) spravodlivé zadost'účinenie vo výške 7 500 eur; na základe uvedeného možno preto konštatovať kumulatívne splnenie podmienok prípustnosti žaloby na obnovu konania vyplývajúce z ustanovenia § 397 písm. d/ CSP.

25. V zmysle čl. 46 ods. 1 Dohovoru je rozsudok pre štát záväzný t. j. z jeho obsahu implicitne vyplýva povinnosť odstrániť alebo napraviť zistené porušenie Dohovoru, prípadne poskytnúť nápravu, ak nie je možné restitutio in integrum. Voľba prostriedkov nápravy patrí štátu, ktorý má medzinárodnoprávnú povinnosť na dosiahnutie uvedeného výsledku. Môže ísť o individuálne alebo všeobecné opatrenia. Individuálne opatrenia sa vykonávajú vo vzťahu k sťažovateľovi; okrem vyplatenia spravodlivého zadost'účinenia ide o restitutio in integrum, vymazanie záznamu odsúdenia z registra trestov, udelenie povolenia na pobyt a pod. Navrátenie do pôvodného stavu je štát povinný vykonať v závažných prípadoch porušenia Dohovoru. Aplikácia tohto princípu má osobitný význam vo veciach trestného charakteru. Do úvahy prichádza aj vo veciach namietaných porušení práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v súvislosti s porušením práva na spravodlivé konanie (napr. právo byť prítomný na pojednávaní, právo na verejné prerokovanie vecí, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na prístup k súdu či pri

porušení práva na kontradiktórne konanie). Tento princíp sa uplatňuje v situáciách, v ktorých cieľ zabezpečiť ľudské práva jednotlivca spolu s účinnou implementáciou rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva prevyšuje nad princípmi *res iudicata* a právnej istoty. V dôsledku uplatnenia tohto princípu mnohé štáty vrátane Slovenskej republiky pristúpili k výkonu rozsudkov nariadením obnovy konania vo veci alebo nového preskúmania veci v súdnom alebo v správnom konaní. Z rezolúcie (odporúčenia) Výboru ministrov Rady Európy dňa 19. januára 2001 č. R (2000) o obnove alebo opätovnom prerokovaní niektorých prípadov na vnútroštátnej úrovni na základe rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že za určitých okolností obnova konania, resp. opätovné prerokovanie prípadu predstavuje najúčinnnejší, ak nie jediný prostriedok na dosiahnutie *restitutio in integrum*. Odporúčanie sa zmieňuje predovšetkým o prípadoch, keď poškodená strana naďalej trpí vážnymi negatívnymi dôsledkami spôsobenými sporným vnútroštátnym rozhodnutím, ktoré nie sú dostatočne napravené spravodlivým zadosťučinením (ktorým môže byť aj konštatovanie porušenia práva) a nemôže byť odstránené inak ako obnovou konania. Ak došlo k porušeniu procesných práv zaručených Dohovorom platí, že procesné pochybenia alebo nedostatky musia byť také závažné, že v ich dôsledku vznikajú vážne pochybnosti o výsledku vnútroštátneho konania, ktoré bolo predmetom sťažnosti. Z hľadiska odôvodnenosti žaloby na obnovu konania je nepochybne relevantná závažnosť zisteného porušenia a existencie príčinnej súvislosti medzi ním a konečným rozhodnutím vo veci samej.

26. Z okolností preskúmanej veci vyplýva, že Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku označenom pod 24. zhora, pri konštatovaní porušenia práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 Dohovoru vychádzal z toho, že nesprávne právne posúdenie súdmi nepredstavovalo okolnosť závažnej a podstatnej povahy alebo podstatnú chybu, ktorá by presahovala obvyčajnú možnosť existencie dvoch rozličných názorov na vec. Využitie inštitútu mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom z podnetu druhej strany sporu (v danom prípade žalovaného), na základe ktorého uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6MCdo/1/2021 z 30. apríla 2012 došlo k zrušeniu vydaných rozsudkov vo veci samej a vrátení veci na ďalšie konanie súdu prvej inštancie, považoval za nezlučiteľné s princípom právnej istoty. Na základe vysloveného právneho názoru na posúdenie veci následne došlo k opačnému výsledku v merite, a teda k vyhovneniu žalobe v prospech žalovaného v tomto konaní a to rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 18C/154/2012 z 26. februára 2013, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 13. novembra 2014 sp. zn. 2Co/253/2013. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva v podstatných bodoch zdôraznil, že v konaní o určenie vlastníckeho práva k majetku získanému žalobkyňou (v tomto konaní) v konkurznom konaní, najvyšší súd v rozhodnutí riešil podstatné právne otázky a týmto v podstatnej miere predurčil ich výsledok v súdnych konaniach, ako aj v súvisiacom konkurznom konaní a v následnom správnom konaní, týkajúcom sa registrácie vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností. Zrušenie rozhodnutí nižších súdov najvyšším súdom anulovalo celý súdny proces, ktorý mu predchádzal. Princíp právnej istoty možno prelomiť s cieľom zabezpečiť opravu zásadných väd alebo justičných omylov a odstrániť vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, ale nie kvôli právnej čistote.

27. K vymedzenej otázke dovolateľom, či možno povoliť obnovu konania aj za situácie, keď Európsky súd pre ľudské práva vyslovil záver, že k porušeniu práva sťažovateľa došlo a zároveň priznal za toto porušenie zadosťučinenie, pričom však v rozhodnutí nekonštatoval, že by závažné dôsledky takéto porušenia neboli odstránené priznaným spravodlivým zadosťučinením sťažovateľovi (i); dovolací súd uvádza, že z ustanovenia § 397 písm. d/ CSP nevyplýva, že by povolenie obnovy konania prichádzalo do úvahy len na základe tzv. klauzuly o obnove konania výslovne uvedenej v odôvodnení rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva. Vzhľadom na konštatované porušenie princípu právnej istoty a práva strany v spore na spravodlivé súdne konanie, jeho náprava prichádza do úvahy len povolením obnovy konania pred súdom prvej inštancie (za splnenia zákonných predpokladov jej povolenia), ktorý vec opätovne prejedná, bez viazanosti právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v skoršom kasačnom rozhodnutí (nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 94/2021-124 zo 16. júna 2021, týkajúci sa veci DRAFT-OVA a. s., rozsudok Komory Európskeho súdu pre ľudské práva z 9. júna 2015, sťažnosť č. 72493/10).

28. K druhej otázke týkajúcej sa vymedzenia, ak rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva bolo

sťažovateľovi priznané spravodlivé zadost'učinenie, či je prípustné povoliť obnovu konania, a to na základe vlastnej úvahy súdu (ii); dovolací súd uvádza, že v kontexte vyššie uvedeného posúdenie prípustnosti povolenia obnovy konania nespočíva na vlastnej úvahe konajúceho súdu, ale na splnení zákonných predpokladov pre jej povolenie, vyplývajúcich z vnútroštátnej právnej úpravy. Nie je preto určujúca uplatnená výška zadost'učinenia sťažovateľom, ani priznaná výška spravodlivého zadost'učinenia Európskym súdom pre ľudské práva. Relevantnou je nepochybne závažnosť zisteného porušenia (v danom prípade práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a existencia príčinnej súvislosti medzi ním a konečným rozhodnutím vo veci samej.

29. Dovolací súd na záver konštatuje, že zákonné predpoklady pre povolenie obnovy konania vyplývajúce z ustanovenia § 397 písm. d/ CSP, boli súdmi nižších inštancií posúdené vecne správne, preto dovolanie ako nedôvodné zamietol v súlade s ustanovením § 448 CSP.

30. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 1 v spojení s § 417 ods. 3 CSP).

31. Rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.